

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE
2022-03-23

Ärendenummer
NV-04143-11

NACKA TINGSRÄTT
Avdelning 3

INKOM: 2022-03-24
MÅLNR: M 1333-11
AKTBIL: 884

Mark- och miljödomstolen i Nacka
mmd.nacka.avdelning3@dom.se

Yttrande i mål M 1333-11, angående ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall; begäran om deldom avseende Clab

Naturvårdsverket har beretts tillfälle att inkomma med yttrande över domstolens aktbilaga 858 i mål nr M 1333-11. De miljöaspekter som hör samman med joniserande strålning och säkerhet ligger utanför Naturvårdsverkets uppdrag varför Naturvårdsverket avstår från att yttra sig i dessa delar.

1. Naturvårdsverkets inställning

Regeringen har meddelat tillåtlighet för verksamheten enligt 17 kap. miljöbalken. Naturvårdsverket anser att SKB:s miljökonsekvensbeskrivning i vissa delar är bristfällig, exempelvis gällande verksamhetens miljöpåverkan på luft och vatten, men bedömer att den i sin helhet kan godtas. Naturvårdsverket har nu inget att invända mot SKB:s yrkande om verkställighetsförordnande.

Naturvårdsverket anser dock att de villkor som SKB har föreslagit inte är tillräckliga för att motverka verksamhetens påverkan på miljön. Naturvårdsverket utvecklar denna uppfattning nedan. I övriga delar lämnar Naturvårdsverket inga synpunkter.

2. Utveckling av talan avseende villkor för verksamheten

2.1. Allmänt om villkor

Naturvårdsverket anser att den inlämnade MKB:n är mycket omfattande och till viss del svåröverblickbar. Naturvårdsverket anser därför att det är av vikt att villkorsreglera verksamheten genom enskilda villkor i högre grad istället för, såsom SKB föreslår, reglera stora delar av verksamheten genom det så kallade allmänna villkoret. Om det allmänna villkoret innefattar en stor mängd frågor kommer detta leda till otydlighet vad som regleras i det lagakraftvunna tillståndet samt skapa svårigheter för tillsynsmyndigheten. Att reglera merparten

av åtagandena i målet genom det allmänna villkoret uppfyller inte kravet på ändamålsenlighet, tillsynsbarhet och rättssäkerhet som ska ställas på villkor i tillstånd enligt miljöbalken. Påverkan på luft och vatten bör därför exempelvis regleras i separata villkor och inte som en del av det allmänna villkoret. Naturvårdsverket ger nedan exempel på villkor, utifrån Naturvårdsverkets ansvarsområde, som behövs för att uppfylla kraven i 2 kap. miljöbalken.

2.2. Villkor avseende omhändertagande av dagvatten

Av utredningen i målet framgår att dagvattenflödet för Clab uppgår till ca 23 000 m³ per år. Som Naturvårdsverket förstår bolagets MKB från 2011 samlas dagvattnet idag i uppsamlingsbrunnar och släpps utan vidare rening till recipient medan länshållningsvattnet leds via oljeavskiljare och sedimentering till dagvattensystemet. För Naturvårdsverket står det inte helt klart hur dagvattnet idag omhändertas eller renas på verksamhetsområdet.

SKB har anfört att man avser att anlägga en dagvattendamm för att omhänderta dagvatten och länshållningsvattnet på området först i samband med att Clink byggs och har inte föreslagit något specifikt villkor för dagvattenhanteringen för Clab. I övriga mål som rör slutförvarsanläggningarna, inklusive Clink, har mark- och miljödomstolen gett SKB anstånd att inkomma med kompletteringar till 31 juni 2023. Detta innebär att ianspråktagandet av tillståndet för att uppföra Clink och därigenom föreslagen dagvattenhantering kommer att ske först flera år framåt i tiden.

Vid beviljandet av ett nytt grundtillstånd för en miljöfarlig verksamhet anser Naturvårdsverket att det för förenlighet med 2 kap. miljöbalken krävs ett omhändertagande och rening av verksamhetens dagvatten. Mot denna bakgrund anser Naturvårdsverket att det inte är acceptabelt att dagvattnet från Clab under ett flertal år framöver ska ledas ut till recipient utan ett specifikt villkor om föregående rening och omhändertagande.

SKB har yrkat att tillståndet för Clab ska hanteras separat från övrig verksamhet. Detta innebär enligt Naturvårdsverket också att tillståndet för Clab självständigt måste uppfylla kraven enligt 2 kap. miljöbalken. Clinks tillstånd kommer därtill inte tas i anspråk för om flertalet år. Mot bakgrund av detta kan det inte anses vara orimligt att redan nu se till att dagvattnet omhändertas och renas utifrån bästa möjliga teknik och i övrigt uppfyller kraven i 2 kap. miljöbalken.

Naturvårdsverket kan inte av befintligt material utläsa vilka typer av föroreningar som dagvattnet innehåller eller hur känslig recipienten är för olika typer av utsläpp. Naturvårdsverket kan därför inte heller avgöra vilken typ av rening som bör villkoras. Om bolaget avser att anlägga en dagvattendamm ska dock påpekas att dagvattendammar i huvudsak renar vattnet från suspenderat material genom sedimentation.¹ Det krävs ofta ytterligare reningssteg som

¹ Se SVU-rapport 2016-05, "Kunskapssammanställning dagvattenrening" av Godecke-Tobias Blecken, Luleå Tekniska universitet.

exempelvis relevant biofilter och/eller oljeavskiljare av rätt klass och dimension för att uppnå en tillräcklig rening av vattnet. Dagvattendammen måste också vara av tillräcklig dimension för att kunna hantera vattnet från det aktuella avrinningsområdet.

Naturvårdsverket anser mot denna bakgrund att SKB ska föreläggas att inkomma med förslag till villkor för dagvattenrening som uppfyller kraven enligt 2 kap. miljöbalken och som kan tas i bruk i samband med när bolaget väljer att ta tillståndet för Clab i anspråk.

2.3. Villkor om att omhänderta sanitärt spillvattnet

SKB har angett att det inte behövs något villkor för omhändertagande av sanitärt spillvattnet eftersom detta leds till Oskarshamns kärnkraftverks reningsverk. Eftersom det är osäkert hur länge som Oskarshamns kärnkraftverk kommer att vara i bruk är Naturvårdsverket dock av uppfattningen att det bör klargöras i villkor att det sanitära spillvattnet ska omhändertas i ett reningsverk eller annan godkänd reningsanläggning för ändamålet.

2.4. Ekonomisk säkerhet

Naturvårdsverket anser att det är oklart om den ekonomiska säkerheten för återställningsåtgärder som är motiverade av miljöskäl och inte av säkerhetsskäl kommer att betalas ut av den ställda säkerheten enligt finansieringslagen². Naturvårdsverket är av uppfattningen att exempelvis en kommande dagvattendamm sannolikt inte utgör en del av en kärntekniskanläggning, se 4 § p 2 finansieringslagen. Mark- och miljödomstolen ansåg i sitt yttrande till regeringen att en säkerhet krävs för verksamheten även enligt 16 kap. 3 § miljöbalken. Naturvårdsverket anser mot denna bakgrund att domstolen ska besluta om säkerhet enligt 16 kap. 3 § miljöbalken om den anser att finansieringslagen inte täcker återställningskostnaderna för hela verksamhetsområdet.

2.5. Sänka temperaturen på havsvattnet

Det värmeväxlade och temperaturförhöjda havsvattnet, som är cirka 10 grader varmare som årsmedelvärde, leds från verksamheten via en rörledning för utsläpp till den inre delen av Hamnefjärden. Enligt utredningarna i målet har miljön i viken påverkats av tillskottet av varmare vatten.

Eftersom miljön i viken påverkas av det uppvärmda vattnet anser Naturvårdsverket att SKB bör utreda möjligheten att sänka temperaturen i det utgående vattnet genom att tillvarata temperaturskillnaden i vattnet eller på annat sätt minska vattnets temperatur innan det släpps ut i recipienten.

² Lagen om finansiella åtgärder för hantering av restprodukter från kärnteknisk verksamhet (2006:647).

Beslut om yttrande har fattats av avdelningschef Ingela Hiltula efter föredragning av enhetschef Karolina Ardesjö Lundén.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit miljöjurist Lena Lidmark.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Ingela Hiltula

Lena Lidmark

Kopia till:

(Endast externa kopior på den utgående skrivelsen)